

بررسی روش‌های نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی و ارائه راهکارهایی برای بهبود آن

مسعود طاهرپورکلانتری^۱

دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه بیرجند - ایران

محمد حسن میرزاحمدی

دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد، تهران - ایران

دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۳

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۵

چکیده:

تحقیق حاضر با هدف تعیین روش‌های نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی در مدارس دوره ابتدایی استان خراسان جنوبی انجام گرفت. روش پژوهش در این تحقیق توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری کلیه معلمان استان خراسان جنوبی بالغ بر ۸۴۳ نفر و مدیران ابتدایی خراسان جنوبی ۲۶۶ نفر و تعداد سرگروه‌های آموزشی ابتدایی استان خراسان جنوبی ۴۰ نفر است. از شیوه‌های نمونه‌گیری، روش طبقه‌ای متناسب با حجم و تصادفی ساده استفاده شده است و نمونه‌ی انتخابی با حجم ۲۶۵ نفر از معلمان پایه‌های اول، دوم و سوم مقطع ابتدایی و ۱۵۹ نفر از مدیران مدارس ابتدایی و ۳۶ نفر از سرگروه‌های آموزشی ابتدایی با در نظر گرفتن جنسیت و پایه‌ی تحصیلی است. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌ی محقق ساخته استفاده شد. اطلاعات به‌دست آمده در این پژوهش با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی نسبی، تدوین جدول، انحراف استاندارد و میانگین) و آمار استنباطی (آزمون t همبسته) تجزیه و تحلیل گردید. نتایج تحقیق نشان داد که روش‌های نظارت کنونی بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی روش نظارت غیر مستقیم است. از نتایج دیگر این تحقیق مهم‌ترین نقاط قوت روش نظارت غیر مستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی شامل: شرکت در دوره‌های ضمن خدمت ارزشیابی توصیفی، استفاده ناظر از گزارش‌های فراگیران و اولیا در جهت کمک به معلمان، استفاده ناظر از گزارش‌های سایر معلمان در جهت کمک به معلمان، استفاده ناظر از کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی و نقاط ضعف روش نظارت غیر مستقیم شامل: عدم تشکیل گروه‌های تحقیقاتی ویژه‌ی طرح ارزشیابی توصیفی، عدم تشکیل سمینارهای حرفه‌ای در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی است. نتیجه‌ی دیگر تحقیق روش‌های نظارت مطلوب ارزشیابی توصیفی شامل روش نظارت در ارزشیابی دانش‌آموزان، روش نظارت خود ارزشیابی، روش نظارت همتا، روش نظارت بر عملکرد و روش نظارت نمایش تدریس است.

واژگان کلیدی: ارزشیابی توصیفی، نظارت، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، ناظر، دوره ابتدایی.

Investigating the methods of monitoring the descriptive evaluation process in South Khorasan province and providing solutions to improve it

Masuod Kalantari Taherpoor¹

PhD student in Curriculum Planning, Birjand University - Iran

Mohammad Hasan Mirzamohammadi

Associate Professor, Department of Educational Sciences, Shahed University, Tehran - Iran

Abstract:

The aim of this study was to determine the methods of monitoring the descriptive academic achievement evaluation process in primary schools in South Khorasan province. The research method in this research is descriptive-survey. The statistical population of all teachers in South Khorasan province is 843 people and primary school principals in South Khorasan are 266 people and the number of primary education departments in South Khorasan province is 40 people academic. It is used in proportion to the volume and simple randomness and the selected sample is 265 first, second and third grade primary school teachers and 159 primary school principals and 36 primary education departments considering gender and educational level. A researcher-made questionnaire was used to collect information. The data obtained in this study were analyzed using descriptive statistics (relative frequency, table development, standard deviation and mean) and inferential statistics (correlated t-test). The results showed that current methods of monitoring the descriptive evaluation process in the province. South Khorasan is an indirect monitoring method. Among the other results of this study, the most important strengths of the indirect monitoring method on the descriptive evaluation process in South Khorasan province include: participating in in-service descriptive evaluation courses, using supervisors of learners 'and parents' reports to Assisting teachers, supervising the use of other teachers' reports to assist teachers, supervising the use of workshops in the field of descriptive evaluation and the weaknesses of the indirect monitoring method, including: not forming special research groups for descriptive evaluation, not holding professional seminars Another result of descriptive evaluation monitoring methods includes student monitoring evaluation method, self-evaluation monitoring method, peer monitoring method, performance monitoring method and teaching performance monitoring method.

Keywords: descriptive evaluation, supervision, evaluation of academic achievement, supervisor, elementary school.

¹ Corresponding author: mtk1365@gmail.com

مقدمه

وجود ارزشیابی در نظام آموزشی به عنوان یکی از ضروری‌ترین و منطقی‌ترین ابزارهای ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و پویایی آن است که به‌عنوان یکی از عوامل نظارت و راهنمایی، تعلیماتی را در مدرسه‌ها، لازم می‌کند. (Vakilian, ۲۰۲۱). مهم‌ترین عامل تأثیرگذار در اثربخشی آموزش و تدریس استفاده معلمان از نظارت و راهنمایی است (Izan, Ghaderi and Shirbegi, ۲۰۱۹). نیتکو اندازه‌گیری آموزشی عبارت است از: شیوهی نسبت دادن یک عدد که معمولاً به آن نمره می‌گویند به یک صفت یا ویژگی معین یک شخص به گونه‌ای که آن عدد درجه‌ای از آن صفت یا ویژگی را که آن شخص دارا است، نشان دهد (Nitko, ۲۰۰۱). گرونلند ارزشیابی را فرایندی می‌داند که برای تعیین تشخیص میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در رسیدن به اهداف آموزشی مورد استفاده قرار می‌دهد (Gronlund, ۱۹۷۶). ارزشیابی فرایند تعیین اطلاعات و قضاوت در مورد ارزش یا اهداف آموزشی برنامه‌ها، عملیات و نتایج آن به منظور هدایت و تصمیم‌گیری می‌باشد (Stufflebeam, ۲۰۰۰). ارزشیابی، یکی از ارکان هر نظام آموزشی رسمی و انجام ارزشیابی از عملکرد دانش‌آموزان، جزو مسئولیت‌های آن است؛ زیرا نفع‌بران هرکدام با دلیل خاص خود، انتظاری از نتایج ارزشیابی دارند (Akbaripor, ۲۰۲۰). امروزه نیازمند سیستم‌هایی از ارزشیابی پیشرفت تحصیلی هستیم که به هر دانش‌آموز به دیده‌ی حرمت نگاه کند. موهبت‌های طبیعی و انسانی او را بسیار بیشتر از آزمون‌های سنتی نشان دهد؛ پس آن نوع سنجش که بتواند تصویری واضح و سه بعدی از رشد مهارت‌

ها، توانایی‌ها و دانش و نگرش دانش‌آموز بدهد قابل دفاع است (Rastegar, ۲۰۱۰). برخلاف ارزشیابی کمی که با داده‌های کمی و ریاضی و عدد و ارقام سروکار دارد و از قضاوت برخوردار است. باید دانست که کیفیت یک امر نسبی و انعطاف‌پذیر است و به طور کلی می‌توان گفت که کیفیت مقطعی نیست؛ بلکه اندیشه‌ای مستمر است و بر اساس تلاش و فعالیت فرد انجام می‌گیرد. (Farahani, ۲۰۰۶: ۳۰-۳۹). امروزه نظام‌های آموزشی با مشکلات زیادی در زمینه‌ی پیشرفت تحصیلی روبه‌رو هستند (Abiodun, ۲۰۱۱). Bastood (۲۰۰۲) می‌گوید: معلمان وقتی بدانند دانش‌آموزان چطور پیشرفت می‌کنند. در چه جاهایی با دشواری مواجه‌اند می‌توانند از این اطلاعات برای ایجاد تغییر و اصلاحات لازم در آموزش استفاده کنند. ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی رویکردی در ارزشیابی تحصیلی-تربیتی است که با استفاده از ابزارها و روش‌های مناسب (آزمون‌ها، مشاهدات، پوشه‌ی کار و ...) اطلاعات لازم را در ابعاد مختلف یادگیری، متناسب با جنبه‌های مختلف شخصیت دانش‌آموز، برای شناخت دقیق او در اختیار معلم و اولیا قرار می‌دهد تا براساس آن، تدابیر مناسب برای بهبود شرایط و فرایند یاددهی-یادگیری پیش بینی و اجرا شود (Radmanesh, ۲۰۱۰). ارزشیابی توصیفی با پذیرفتن تغییر در رویکرد یادگیری و توجه به رویکرد فرایند محور، ابزارهای کیفی و محور قرار دادن یازخوردهای توصیفی درجهت هماهنگ شدن با رویکردهای جدید و از بین بردن نقص‌های ارزشیابی سنتی گام برداشته است (West&Crighton, ۱۹۹۹). با توجه به گزارش‌هایی که از روند اجرای فرایند

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی موجود است این طرح با مشکلات و نواقصی روبه‌رو است که ضرورت نظارت آموزشی بر این طرح را دو چندان می‌کند. از جمله مشکلات این طرح: فقدان ابزارهای سنجش کیفی برای گردآوری داده‌ها در باره‌ی فرآیند یادگیری، فقدان برنامه‌ی روشن و مدون برای تربیت نیروهای متخصص، فقدان برنامه‌ی مدون برای پیش‌بینی و تأمین منابع مالی، امکانات و تجهیزات خاص مورد نیاز فعالیت‌های ارزشیابی کیفی، عدم اعتقاد والدین به ارزشیابی توصیفی و حجم بالای تعداد دانش‌آموزان (Alaei & Mohammadpour, ۲۰۱۸؛ Khoshkholgh & Sharifi, ۲۰۱۶). برای دستیابی به اهداف برنامه، اجرای صحیح آن یکی از ارکان مهم طرح است. در طرح ارزشیابی توصیفی در مدارس ابتدایی نیز یکی از ارکان مهم برنامه‌ی نظارت بر آن است. برای اجرای موفق این طرح، معلمان نقش اساسی ایفا می‌کنند. این پژوهش با تأکید بر نقش معلمان به عنوان مجریان برنامه به بررسی روش‌های نظارت بر اجرای طرح اقدام کرد.

ضمناً اگر همه بسترها برای اجرای این طرح آماده باشد؛ ولی هیچ نظارتی بر روند کار معلمان وجود نداشته باشد باز هم دغدغه‌ای به نام اعمال سلیقه برای خانواده و تضییع حقوق دانش‌آموزان و یا شاید دغدغه «ارزشیابی‌های بازی به هر جهت» پیش می‌آید. در این زمینه، تقویت بعد نظارتی و نظارت دقیق بر معلمان مجری طرح را می‌توان از شروط اصلی موفقیت طرح ارزشیابی عنوان کرد و این طرح باید با بازرسی و نظارت دقیق و بررسی مستمر نتایج کار معلمان مجری این طرح همراه باشد تا کاستی‌های آن به حداقل برسد. نیاز به نظارت و راهنمایی آموزشی در همه‌ی زمینه‌های مربوط به فعالیت‌های تدریس و یادگیری اجتناب‌ناپذیر است. این نیاز، به‌ویژه

زمانی که آموزش و پرورش دستخوش تغییرات و تحولات بنیادی می‌گردد بیش از هر زمان دیگر احساس می‌شود؛ زیرا نظارت، راهنمایی و ارزشیابی همواره در اجرای مؤثر و موفق برنامه‌های آموزشی نقش اساسی داشته و دارد (Niknami, ۲۰۱۶).

صاحب‌نظران تعلیم و تربیت معتقدند که واژه-ی نظارت بیانگر آگاهی از چگونگی برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، میزان آمادگی‌ها، نحوه‌ی مدیریت و رهبری مدرسه، سازماندهی فعالیت‌های مختلف کلاسی، روش‌های تدریس و تجربه‌های متنوع یادگیری کلاسی، روابط کارکنان مدرسه با یکدیگر، تعامل کلاسی، موفقیت دانش‌آموزان و کیفیت یادگیری آنان و هر اقدامی که در فرایند یاددهی و یادگیری مؤثر است. واژه‌ی راهنمایی نیز جریانی است که در آن به فرد کمک می‌کند تا با توانایی‌ها، رغبت‌ها و محدودیت‌های خودآگاه و در زندگی بهتر و مؤثرتر گام بردارد؛ به بیان دیگر راهنمایی یعنی کمک به فرد برای درک بهتر و به کار بردن آگاهانه فرصت‌هایی که در اختیار دارد یا می‌تواند داشته باشد؛ اما دو جزء نظارت و راهنمایی در تعلیم و تربیت لازم و ملزوم یکدیگرند و هر کدام بدون دیگری معنا و مفهومی ندارد (Khorshidi, ۲۰۱۶). Wiles (۱۹۶۷) نظارت و راهنمایی آموزشی را فرایند اصلاح برنامه درسی، اصلاح روش‌های تدریس و آموزش ضمن خدمت، مواد کمک آموزشی در تدریس، ارزشیابی مؤثر، مشارکت جامعه در رشد و توسعه‌ی برنامه‌های مدرسه و اصلاح شرایط یادگیری تعریف می‌کند؛ به‌طور نظری نظارت و راهنمایی آموزشی از طریق حمایت از معلمان، کنترل کارکرد مدرسه و تسهیل تعامل مدارس با هم می‌تواند به ابزاری قوی برای بهبود کیفیت مبدل گردد (De Grauwe, ۲۰۰۷).

Gordon (۱۹۹۰) نیز نظارت و راهنمایی تعلیماتی را فرایند کمک مستقیم به معلمان، توسعه‌ی

رسید وضعیت موجود روش‌های غیر مستقیم نظارت و راهنمایی آموزشی در دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه، از وضعیت موجود روش‌های مستقیم نظارت و راهنمایی بهتر است. Kazemi (۲۰۰۴) در یک پژوهش در شهرستان رفسنجان به این نتیجه رسید که مدیران آموزشی کارآمد در شهرستان رفسنجان فرایند نظارت را به طریق اقتضایی اعمال می‌کنند. Azizi (۲۰۰۷) در پژوهشی به این نتیجه رسید که نظارت و راهنمایی آموزشی در مدارس ابتدایی استان کردستان به دلایل ساختاری و نگرشی فراوانی در دستیابی به اهداف مورد نظر موفق نبوده است. Farrokhi (۲۰۰۱) در تحقیقی دریافت که از دیدگاه معلمان گروه نمونه، راهنمایان تعلیماتی از شیوهی نظارت کلینیکی مستقیم استفاده بیشتری می‌نمایند و آن را اثربخش کمتری می‌دانند؛ در حالی که در مقایسه با وضعیت مطلوب (شیوهی نظارت کلینیکی غیر مستقیم) از اثربخش کمتری برخوردار است؛ همچنین راهنمایان تعلیماتی که سابقه بیشتری دارند، اثر بخش تر عمل می‌کنند. Mirza Mohammadi (۲۰۱۰) با بررسی مشکلات و موانع اجرای ارزشیابی توصیفی در مدارس استان همدان دریافت که مهم‌ترین موانع اجرای طرح ارزشیابی توصیفی در مدارس ابتدایی استان همدان در عامل معلمان شامل کمبود وقت، پایین بودن انگیزه، اختیار ناکافی و پایین بودن آگاهی از چگونگی اجرای الگوی ارزشیابی کیفی توصیفی است. Mirza Mohammadi (۲۰۱۱) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که برگزاری دوره‌های ضمن خدمت و برگزاری جلسات توجیهی برای والدین را به عنوان یکی از راهکارهای تقویت اجرای ارزشیابی توصیفی است.

برنامه‌ی درسی، رشد کارکنان، بالندگی گروهی و پژوهش‌های عملیاتی مطرح می‌کند. نظارت و راهنمایی آموزشی بایستی به‌منزله‌ی یکی از کارکردهای جامعه ادگیرندگان مدرسه - محور دانست که در آن معلمان و مدیر مدرسه با هم کیفیت یادگیری و تدریس را در موضوعات مختلف درسی، بررسی می‌کنند (Little & McLaughlin, ۱۹۹۳, Rowan, ۱۹۹۱).

نظارت بر فرآیند اجرای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی همچنین از طریق مدیران مدارس انجام می‌شود به این صورت که مدیر با حضور در کلاس به صورت مستقیم میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، پوشه‌های کار دانش‌آموزان و فعالیت‌های دانش‌آموزان را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و پیشنهادهای سازنده و مؤثر را در جهت اجرای بهتر فرایند ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی به معلمان می‌دهد. برای اجرای بهتر فرایند ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی می‌توان روش‌های نظارت مطلوب از قبیل: روش نمایش تدریس، روش غیردستوری، روش مبتنی بر همکاری مشترک یا تشریک مساعی، روش کمک به معلمان برای استفاده از ابزار و وسایل کمک آموزشی و روش تدریس مشترک را پیشنهاد کرد.

Shirbegi & Izan, Ghaderi (۲۰۱۹) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که یکی از مؤلفه‌های الگوی نظارت معلم محور نظارت مبتنی بر رابطه و اعتماد است. Alaei & Mohammadpour (۲۰۱۸) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین ضعف‌های ارزشیابی توصیفی تعداد بالای دانش-آموزان و عدم اعتقاد والدین به ارزشیابی توصیفی است. Abdoli (۲۰۰۲) در تحقیق خود به این نتیجه

Blumberg & Amidon (۱۹۶۵) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که ناظرانی که به طور غیر مستقیم رفتار می‌کنند، از نظر معلمان در رتبه‌بندی سودمندی جلسات تبادل نظر رتبه‌ی بالایی دارند. Shinn (۱۹۷۶) در تحقیق خود بیان می‌دارد که معلمان معتقدند استفاده از تمام فنون نظارت معلم محور خوب است؛ همچنین چندین فن از فنون برخوردار از بالاترین درجه‌بندی مربوط به رفتارهای غیر مستقیم نظارتی هستند. Martin (۱۹۷۵) در تحقیق خود به این نتیجه می‌رسد که معلمان آموزش دیده در مقایسه با معلمان آموزش ندیده معتقدند که ارزشیابی سالیانه برای آنان مفید است. Vukovich (۱۹۷۶) در تحقیق خود به این نتیجه رسید روش نظارت غیرمستقیم نسبت به روش نظارت مستقیم از ارزیابی بالایی معلمان برخوردار است و در ارزیابی نهایی خود ارزیابی معلمان در روش غیر مستقیم دقیق‌تر است. Kees, & Leech (۲۰۰۲) در تحقیق خود در ارتباط با کاربرد تکنیک‌های مشاوره گروهی به این نتیجه رسیدند که بهره‌گیری از نظارت و راهنمایی گروهی سبب افزایش یادگیری و مدلسازی استفاده مؤثر از آن تکنیک‌ها می‌شود. Bouchamma (۲۰۰۷) در تحقیق به این نتیجه رسید که معلمان ونیگ نظارت مشاوران مدرسه و خود ارزیابی را بیشتر ترجیح می‌دهند. با توجه به شواهد پژوهشی محدود در حوزه‌ی روش‌های نظارت بر فرایند اجرای توصیفی و اهمیت روش‌های نظارت در فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی. مشکلات اجرایی ارزشیابی توصیفی، این پژوهش به بررسی روش‌های نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی می‌پردازد. سؤالات تحقیق شامل: روش‌های کنونی نظارت بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره‌ی ابتدایی استان خراسان جنوبی چیست؟ روش‌های کنونی نظارت بر ارزشیابی

پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره‌ی ابتدایی استان خراسان جنوبی، دارای چه نقاط ضعف و قوتی هستند؟ بر اساس تحلیل نقاط ضعف و قوت روش‌های کنونی نظارت بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره ابتدایی استان خراسان جنوبی چه روش‌های نظارت مطلوب را می‌توان پیشنهاد کرد؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر درصدد آن است به بررسی روش‌های نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی بپردازد. در پژوهش حاضر روش توصیفی از نوع پیمایشی مورد استفاده قرار گرفته است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر برای سؤال اول و دوم پژوهش شامل معلمان پایه‌های اول، دوم، سوم مقطع ابتدایی و کلیه‌ی مدیران ابتدایی و سرگروه‌های آموزشی استان خراسان جنوبی هستند. تعداد کل معلمان در پایه‌های اول، دوم و سوم مدارس ابتدایی استان خراسان جنوبی ۸۳۴ نفر تعداد کل مدیران مدارس ابتدایی استان خراسان جنوبی ۲۶۶ نفر و تعداد سرگروه‌های آموزشی مقطع ابتدایی استان خراسان جنوبی ۴۰ نفر هستند.

در خصوص روش نمونه‌گیری باید اذعان داشت، نمونه‌ی معلمان با روش طبقه‌ای متناسب با حجم و تصادفی ساده انتخاب شده است؛ بنابراین، پس از محاسبه حجم جمعیت معلمان در پایه‌های اول، دوم و سوم مقطع ابتدایی و همچنین دو گروه جنسی، نمونه برآوردی بر اساس درصد سهم‌های پایه و جنس توزیع و سپس با روش تصادفی از بین معلمان، نمونه مذکور انتخاب شده است. با توجه به تراکم جمعیت، پیشینه‌ی اجرای طرح ارزشیابی توصیفی و قابل دسترسی بودن سه شهرستان

داده‌های حاصل از جامعه‌ی پژوهش و داده‌های حاصل طی بررسی سؤال‌های پژوهش استفاده شده است. در تحلیل استنباطی داده‌های پژوهش با عنایت به بهره‌گیری از تبدیل مقیاس مقوله‌ای طبقه‌بندی شده داده‌ها به مقیاس پیوسته و در نتیجه تبدیل شدن فراوانی‌ها به نمره عددی، از آزمون‌های پارامتریک استفاده شده است. در تحلیل تفاوت معنادار بین اظهارات پاسخگویان برای تحلیل متغیرهای دو سطحی از آزمون «t» تی تک متغیره استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

از مجموع ۲۶۵ نفر گروه نمونه‌ی معلمان بیشترین فراوانی مربوط به افراد با جنسیت زن که با تعداد ۲۱۴ نفر، ۸۰/۸ درصد گروه نمونه‌ی معلمان و کمترین فراوانی مربوط به افرادی با جنسیت مرد که با تعداد ۵۰ نفر که ۱۸/۹ درصد نمونه معلمان را به خود اختصاص داده‌اند. از مجموع ۱۵۹ نفر گروه نمونه‌ی مدیران بیشترین فراوانی مربوط به افراد با جنسیت زن که با تعداد ۸۱ نفر، ۵۰/۹ درصد گروه نمونه مدیران و کمترین فراوانی مربوط به افرادی با جنسیت مرد که با تعداد ۷۸ نفر که ۴۹/۱ درصد نمونه‌ی مدیران را به خود اختصاص داده‌اند. از مجموع ۳۶ نفر گروه نمونه سرگروه‌های آموزشی بیشترین فراوانی مربوط به افراد با جنسیت مرد که با تعداد ۸۱ نفر، ۵۲/۸ درصد گروه نمونه‌ی سرگروه‌های آموزشی و کمترین فراوانی مربوط به افرادی با جنسیت زن که با تعداد ۱۷ نفر که ۴۷/۲ درصد نمونه سرگروه‌های آموزشی را به خود اختصاص داده‌اند.

بیرجند، فردوس و سرایان را از شش شهرستان استان خراسان جنوبی به عنوان نمونه انتخاب گردید. در راستای برآورد تعداد نمونه‌ی لازم برای اجرای ابزار پژوهش با استفاده از جدول مورگان تعداد معلمان پایه‌های اول، دوم و سوم مقطع ابتدایی استان خراسان جنوبی با اطمینان ۹۵ درصد محاسبه شده است. در مجموع برای سؤال اول و دوم پژوهش ۲۶۵ نفر از معلمان پایه‌های اول، دوم و سوم مقطع ابتدایی استان خراسان جنوبی، ۱۵۹ نفر از مدیران مدارس ابتدایی استان خراسان جنوبی و ۳۶ نفر از سرگروه‌های آموزشی ابتدایی استان خراسان جنوبی نمونه‌ی پژوهش را تشکیل خواهند داد.

برای سؤالات اول، دوم و سوم پژوهش به منظور گردآوری داده‌های پژوهش از فرم پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. با توجه به روش‌های هشت‌گانه سؤال‌هایی که متناسب با آن روش‌ها مطرح شده و ملاک‌های مورد نظر باشند طرح شده است. در این رابطه پس از طراحی پرسشنامه برای تعیین روایی آن پرسشنامه در اختیار استادان مجرب و صاحب‌نظر و مدیران در زمینه‌ی موضوع مورد مطالعه قرار داده شد که پس از بررسی و یا حذف و اصلاح پاره‌ای از عبارتهای نامانوس با ۵۰ سؤال پنج گزینه‌ای و یک سؤال باز پاسخ برای معلمان و مدیران و گروه‌های آموزشی تهیه و تنظیم شد. پس از اجرای آزمایشی پرسشنامه علاوه بر اصلاح برخی عبارات مبهم، ضریب پایایی ۹۷ درصد برای پرسشنامه معلمان و مدیران به دست آمد.

در تحلیل توصیفی از میانگین، انحراف معیار و انواع جداول و نمودارها جهت تبیین توصیفی

سؤال اول: روش‌های کنونی نظارت بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره‌ی ابتدایی استان خراسان جنوبی چیست؟

جدول ۱. آزمون تی تک متغیره روش نظارت موجود بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه معلمان، مدیران و گروه‌های آموزشی

نام متغیر	میانگین	انحراف معیار	df	t	سطح معناداری
روش نظارت	۲/۹۶۰۶	۰/۵۴۲۶۷	۲۹	-	۰/۶۹۴
مستقیم					۰/۳۹۸
روش نظارت غیر مستقیم	۳/۴۲۱۱	۰/۵۷۹۱۲	۲۸	۳/۹۱۵	۰/۰۱

با توجه به اطلاعات جدول اهمانطور که مشاهده می شود $t=۳/۹۱۵$ و $\text{sig}=۰/۰۱$ است بنابراین فرض آماری H_0 را نمی توان پذیرفت یعنی روش های کنونی نظارت بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره ابتدایی استان خراسان جنوبی روش نظارت غیر مستقیم است.

سوال دوم پژوهش: روش های کنونی نظارت بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره ابتدایی استان خراسان جنوبی دارای چه نقاط ضعف و قوتی می باشند؟

جدول ۲. آزمون تی تک متغیره نقاط ضعف و قوت روش نظارت موجود بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه سرگروه های آموزشی

شماره	سوال	میانگین	انحراف معیار	df	T	سطح معناداری
۲	شرکت در دوره های ضمن خدمت ارزشیابی توصیفی	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۳	استفاده ناظر از گزارش های فراگیران و اولیا در جهت کمک به معلمان	۳/۵۷	۱/۰۸۷	۱۵۶	۶/۶۰۶	۰/۰۰۰
۴	استفاده ناظر از گزارش های سایر معلمان در جهت کمک به معلمان	۳/۷۳	۱/۰۷۱	۱۵۸	۸/۵۸۶	۰/۰۰۰
۶	بررسی گزارش های کلاسی و پوشه کار توسط ناظر	۳/۹۳	۰/۹۸۱	۱۵۶	۱۱/۸۷۴	۰/۰۰۰
۷	بررسی طرح درس توسط ناظر	۳/۷۵	۱/۰۲۸	۱۵۷	۹/۱۳۳	۰/۰۰۰
۹	ارزشیابی ناظر از دانش آموزان بدون اطلاع قبلی	۳/۴۰	۱/۱۲۳	۱۵۵	۴/۴۲۲	۰/۰۰۰
۱۱	تجزیه و تحلیل نمرات توصیفی دانش آموزان توسط ناظر جهت پی بردن نقاط ضعف و قوت	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۱۳	بررسی طرح درس توسط ناظر	۳/۶۳	۰/۷۳۱	۳۴	۵/۰۸۷	۰/۰۰۰
۹	ارزشیابی ناظر از دانش آموزان بدون اطلاع قبلی	۳/۶۳	۰/۸۴۵	۳۵	۳/۷۴۹	۰/۰۰۱
۱۱	تجزیه و تحلیل نمرات توصیفی دانش آموزان توسط ناظر جهت پی بردن نقاط ضعف و قوت	۳/۹۳	۰/۹۳۷	۳۵	۵/۸۶۸	۰/۰۰۰
۱۴	تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه ارزشیابی توصیفی	۳/۸۲	۰/۹۵۲	۱۵۸	۱۰/۹۱۸	۰/۰۰۰
۱۴	تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه ارزشیابی توصیفی	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۱۶	تشکیل سمینارهای حرفه ای در زمینه ارزشیابی توصیفی	۲/۲۲	۰/۹۲۹	۳۵	۵/۰۲۲	۰/۰۰۰
۱۹	فراهم آوردن فرصتی برای بازدید آموزگاران از مراکز فرهنگی آموزشی علمی	۲/۱۱	۱/۰۶۳	۳۵	۵/۰۱۷	۰/۰۰۰
۲۰	جمع آوری نشریات حرفه ای در زمینه ارزشیابی توصیفی	۲/۶۱	۱/۱۳۶	۱۵۸	۴/۳۲۹	۰/۰۰۰
۲۱	تشکیل جلسات سخنرانی در زمینه ارزشیابی توصیفی از طرف اعضای گروه های آموزشی	۲/۶۱	۱/۱۳۶	۱۵۸	۴/۳۲۹	۰/۰۰۰
۲۳	تهیه مواد و وسایل مورد نیاز طرح ارزشیابی توصیفی برای معلمان	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۲۴	فراهم ساختن شرایط مناسب برای ادامه تحصیل و اخذ مدرک تحصیلی بالاتر	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۲۶	کمک به معلمان در زمینه کلاس داری و مدیریت کلاس در ارزشیابی توصیفی توسط ناظر	۳/۹۳	۰/۹۳۷	۳۵	۳/۵۴۸	۰/۰۰۱
۲۷	تشکیل گروه های تحقیقاتی ویژه طرح ارزشیابی توصیفی	۲/۳۳	۱/۱۷۱	۳۵	۳/۴۱۶	۰/۰۰۲
۲۹	آگاه ساختن معلمان از دستورالعمل ها و بخشنامه های طرح ارزشیابی توصیفی	۳/۳۸	۱/۰۱۱	۱۵۸	۴/۷۰۹	۰/۰۰۰
۳۰	تکمیل فرم ارزیابی در پایان سال تحصیلی	۳/۳۸	۱/۰۱۱	۱۵۸	۴/۷۰۹	۰/۰۰۰
۳۳	تهیه مواد و وسایل مورد نیاز طرح ارزشیابی توصیفی برای معلمان	۳/۷۸	۰/۹۸۱	۱۵۵	۹/۸۷۶	۰/۰۰۰

باتوجه به اطلاعات جدول ۲ همانطور که مشاهده می شود چون میانگین سؤالات ۱۶،۱۹،۲۷ کمتر از ۳ است این متغیرها نقاط ضعف روش نظارت غیر مستقیم از نظر گروه های آموزشی است و چون میانگین بقیه سوالات بالاتر از ۳ است نقاط قوت روش نظارت غیرمستقیم از نظر گروه های آموزشی است. ضمناً سؤالات ۲۴،۲۱، ۲۰، ۱۴ چون $\text{sig}>0/05$ است این سؤالات به عنوان نقاط ضعف و قوت تلقی نمی شود.

جدول ۳ آزمون تی تک متغیره نقاط ضعف و قوت روش نظارت موجود (غیرمستقیم) بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه مدیران

شماره	سؤال	میانگین	انحراف معیار	df	T	سطح معناداری
۲	شرکت در دوره های ضمن خدمت ارزشیابی توصیفی	۴/۴۸	۰/۸۱۰	۱۵۸	۲۳/۰۰۷	۰/۰۰۰
۳	استفاده ناظر از گزارش های فراگیران و اولیا در جهت کمک به معلمان	۳/۵۷	۱/۰۸۷	۱۵۶	۶/۶۰۶	۰/۰۰۰
۴	استفاده ناظر از گزارش های سایر معلمان در جهت کمک به معلمان	۳/۷۳	۱/۰۷۱	۱۵۸	۸/۵۸۶	۰/۰۰۰
۶	بررسی گزارش های کلاسی و پوشه کار توسط ناظر	۳/۹۳	۰/۹۸۱	۱۵۶	۱۱/۸۷۴	۰/۰۰۰
۷	بررسی طرح درس توسط ناظر	۳/۷۵	۱/۰۲۸	۱۵۷	۹/۱۳۳	۰/۰۰۰
۹	ارزشیابی ناظر از دانش آموزان بدون اطلاع قبلی	۳/۴۰	۱/۱۲۳	۱۵۵	۴/۴۲۲	۰/۰۰۰
۱۱	تجزیه و تحلیل نمرات توصیفی دانش آموزان توسط ناظر جهت پی بردن نقاط ضعف و قوت	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۱۳	بررسی طرح درس توسط ناظر	۳/۶۳	۰/۷۳۱	۳۴	۵/۰۸۷	۰/۰۰۰
۹	ارزشیابی ناظر از دانش آموزان بدون اطلاع قبلی	۳/۶۳	۰/۸۴۵	۳۵	۳/۷۴۹	۰/۰۰۱
۱۱	تجزیه و تحلیل نمرات توصیفی دانش آموزان توسط ناظر جهت پی بردن نقاط ضعف و قوت	۳/۹۳	۰/۹۳۷	۳۵	۵/۸۶۸	۰/۰۰۰
۱۴	تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه ارزشیابی توصیفی	۳/۸۲	۰/۹۵۲	۱۵۸	۱۰/۹۱۸	۰/۰۰۰
۱۴	تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه ارزشیابی توصیفی	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۱۶	تشکیل سمینارهای حرفه ای در زمینه ارزشیابی توصیفی	۲/۲۲	۰/۹۲۹	۳۵	۵/۰۲۲	۰/۰۰۰
۱۹	فراهم آوردن فرصتی برای بازدید آموزگاران از مراکز فرهنگی آموزشی علمی	۲/۱۱	۱/۰۶۳	۳۵	۵/۰۱۷	۰/۰۰۰
۲۰	جمع آوری نشریات حرفه ای در زمینه ارزشیابی توصیفی	۲/۶۱	۱/۱۳۶	۱۵۸	۴/۳۲۹	۰/۰۰۰
۲۱	تشکیل جلسات سخنرانی در زمینه ارزشیابی توصیفی از طرف اعضای گروه های آموزشی	۲/۶۱	۱/۱۳۶	۱۵۸	۴/۳۲۹	۰/۰۰۰
۲۳	تهیه مواد و وسایل مورد نیاز طرح ارزشیابی توصیفی برای معلمان	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۲۴	فراهم ساختن شرایط مناسب برای ادامه تحصیل و اخذ مدرک تحصیلی بالاتر	۳/۶۱	۱/۱۱۹	۱۵۶	۶/۸۴۸	۰/۰۰۰
۲۶	کمک به معلمان در زمینه کلاس داری و مدیریت کلاس در ارزشیابی توصیفی توسط ناظر	۳/۹۳	۰/۹۳۷	۳۵	۳/۵۴۸	۰/۰۰۱
۲۷	تشکیل گروه های تحقیقاتی ویژه طرح ارزشیابی توصیفی	۲/۳۳	۱/۱۷۱	۳۵	۳/۴۱۶	۰/۰۰۲
۲۹	آگاه ساختن معلمان از دستورالعمل ها و بخشنامه های طرح ارزشیابی توصیفی	۳/۳۸	۱/۰۱۱	۱۵۸	۴/۷۰۹	۰/۰۰۰
۳۰	تکمیل فرم ارزیابی در پایان سال تحصیلی	۳/۳۸	۱/۰۱۱	۱۵۸	۴/۷۰۹	۰/۰۰۰
۳۳	تهیه مواد و وسایل مورد نیاز طرح ارزشیابی توصیفی برای معلمان	۳/۷۸	۰/۹۸۱	۱۵۵	۹/۸۷۶	۰/۰۰۰

ردیف	تدریس معلم	۱/093	262	8/972	/000
۱۳	استفاده ناظر از کارگاه- های آموزشی در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی	3/60	1/093	262	8/972 /000
۱۴	تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی	3/76	/974	258	12/635 /000
۱۶	تشکیل سمینارهای حرفه‌ای در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی	2/46	1/097	262	-8/039 /000
۱۹	فراهم آوردن فرصتی برای بازدید آموزگاران از مراکز فرهنگی آموزشی علمی	2/44	1/226	261	-7/457 /000
۲۰	جمع آوری نشریات حرفه‌ای در زمینه ارزشیابی توصیفی	3/06	1/131	263	/817 /135
۲۱	تشکیل جلسات سخنرانی در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی از طرف اعضای گروه‌های آموزشی	3/14	1/138	262	1/951 /000
۲۳	تهیه مواد و وسایل مورد نیاز طرح ارزشیابی توصیفی برای معلمان	3/50	1/065	258	7/525 /000
۲۴	فراهم ساختن شرایط مناسب برای ادامه‌ی تحصیل و اخذ مدرک تحصیلی بالاتر	3/08	1/280	257	1/021 /001
۲۶	کمک به معلمان در زمینه کلاس‌داری و مدیریت کلاس در ارزشیابی توصیفی توسط ناظر	3/23	1/077	264	3/421 /000
۲۷	تشکیل گروه های تحقیقاتی ویژه طرح ارزشیابی توصیفی	2/78	1/122	256	-3/169 /092
۲۹	آگاه ساختن معلمان از دستورالعمل ها و بخشنامه‌های طرح ارزشیابی توصیفی	4/24	/913	258	21/842 /000
۳۰	تکمیل فرم ارزیابی در پایان سال تحصیلی	4/34	/892	256	24/116 /000

۲۴	فراهم ساختن شرایط مناسب برای ادامه تحصیل و اخذ مدرک تحصیلی بالاتر	3/34	1/210	144	3/432 /001
۲۶	کمک به معلمان در زمینه کلاس داری و مدیریت کلاس در ارزشیابی توصیفی توسط ناظر	3/45	1/034	156	5/403 /000
۲۷	تشکیل گروه های تحقیقاتی ویژه طرح ارزشیابی توصیفی	2/86	1/028	158	-1/697 /092
۲۹	آگاه ساختن معلمان از دستورالعمل ها و بخشنامه های طرح ارزشیابی توصیفی	4/40	/843	158	20/983 /000
۳۰	تکمیل فرم ارزیابی در پایان سال تحصیلی	4/45	/702	156	25/918 /000

باتوجه به اطلاعات جدول ۳ همانطور که مشاهده می شود چون میانگین سوالات ۱۶،۱۹ کمتر از ۳ است این متغیرها نقاط ضعف روش نظارت غیر مستقیم از نظر مدیران است و چون میانگین بقیه سوالات بالاتر از ۳ است نقاط قوت روش نظارت غیرمستقیم از نظر مدیران است. ضمناً سوالات ۲۷ و ۲۰ چون $p < 0.05$ است این سوالات به عنوان نقاط ضعف و قوت تلقی نمی‌شود.

جدول ۴. آزمون تی تک متغیره نقاط ضعف و قوت روش نظارت

موجود (غیرمستقیم) بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از

شماره	سؤال	میانگین	انحراف معیار	df	T	سطح معناداری
۲	شرکت در دوره‌های ضمن خدمت ارزشیابی توصیفی	4/35	/823	259	26/524	/000
۳	استفاده ناظر از گزارش- های فراگیران و اولیا در جهت کمک به معلمان	3/29	1/126	260	4/124	/000
۴	استفاده ناظر از گزارش- های سایر معلمان در جهت کمک به معلمان	3/37	1/048	264	5/746	/000
۶	بررسی گزارش های کلاسی و پوشه‌ی کار توسط ناظر	3/73	1/008	263	11/840	/000
۷	بررسی طرح درس توسط ناظر	3/52	1/099	263	7/669	/000
۹	ارزشیابی ناظر از دانش- آموزان بدون اطلاع قبلی	3/36	1/116	258	5/176	/000
۱۱	تجزیه و تحلیل نمرات توصیفی دانش‌آموزان توسط ناظر جهت پی بردن نقاط ضعف و قوت	3/36	1/080	261	5/433	/000

باتوجه به اطلاعات جدول ۴ همان‌طور که مشاهده می‌شود چون میانگین سوالات ۱۶،۱۹ کمتر از ۳ است این متغیرها نقاط ضعف روش نظارت غیر مستقیم از نظر معلمان است و چون میانگین بقیه سوالات بالاتر از ۳ است نقاط قوت روش نظارت غیرمستقیم از نظر معلمان است. ضمناً سوالات ۲۷ و ۲۰ چون $p < 0.05$ است این سوالات به عنوان نقاط ضعف و قوت تلقی نمی‌شود.

سؤال سوم پژوهش: با توجه به نقاط ضعف و قوت روش‌های کنونی نظارت بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره‌ی ابتدایی استان خراسان جنوبی چه روش‌های نظارت مطلوب را می‌توان پیشنهاد کرد؟

جدول ۵. آزمون تی تک متغیره روش‌های نظارت مطلوب بفرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه معلمان، مدیران و سرگروه‌های آموزشی

نام متغیر	میانگین	انحراف معیار	df	t	سطح معناداری
روش نظارت نمایش تدریس	۷۶۱۴/۲	۳۴۳۸۴/۱	۴۴۶	۷۵۴/۳۰	.../۱
روش نظارت کمک به معلمان برای استفاده از ابزار و وسایل کمک آموزشی	۹۶۵/۳	۱۵۳۸/۱	۴۵۹	۱۴/۱۹	.../۱
روش نظارت کمک به معلمان در ارزشیابی دانش‌آموزان	۷۰۴۳/۳	۵۱۷۴۸/۱	۴۴۲	۷۶۹/۹	.../۱
روش نظارت همتا	۲۲۴۲/۳	۰۹۴۲/۱	۴۵۷	۷۵۳/۴	.../۱
روش نظارت بر عملکرد	۱۴۳۱/۳	۹۷۷۵۴/۱	۴۵۱	۱۱۲/۳	.../۲
روش نظارت خود ارزشیابی	۵۰۱۳/۳	۷۹۸۲۴/۱	۴۴۹	۳۲۳/۱۳	.../۱

با توجه به اطلاعات جدول ۵ همان‌طور که مشاهده می‌شود $\text{sig} = 0/001$ است؛ بنابراین فرض آماری H_0 را نمی‌توان پذیرفت؛ به عبارت دیگر روش‌های نظارت مطلوب بفرایند اجرای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره‌ی ابتدایی استان خراسان جنوبی به ترتیب بیشترین میانگین روش‌های نظارت کمک به معلمان برای استفاده از ابزار و وسایل کمک آموزشی، روش نظارت کمک به معلمان در ارزشیابی دانش‌آموزان، روش نظارت خود ارزشیابی، روش نظارت همتا، روش نظارت بر ارزشیابی عملکرد و روش نظارت نمایش تدریس است.

بحث و نتیجه گیری

یکی از نتایج این پژوهش این بود که روش‌های نظارت کنونی بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از نظر سرگروه‌های آموزشی، مدیران و معلمان روش نظارت غیر

مستقیم است. مهم‌ترین مؤلفه‌های روش نظارت غیر مستقیم شرکت در دوره‌های ضمن خدمت ارزشیابی توصیفی، استفاده ناظر از گزارش‌های فراگیران و اولیا در جهت کمک به معلمان، استفاده ناظر از گزارش‌های سایر معلمان در جهت کمک به معلمان، بررسی گزارش‌های کلاسی و پوشه‌ی کار توسط ناظر، بررسی طرح درس توسط ناظر، استفاده ناظر از کارگاه‌های آموزشی در زمینه ارزشیابی توصیفی، تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی، تشکیل سمینارهای حرفه‌ای در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی است که حاکی از این موضوع است که معلمان، مدیران و گروه‌های آموزشی روش نظارت غیرمستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی را به روش مستقیم نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی ترجیح می‌دهند. یکی از دلایل مهم این امر این است که روش‌های غیر مستقیم نظارت و راهنمایی بهتر از روش‌های نظارت و راهنمایی مستقیم ارائه می‌شوند و از سوی معلمان بهتر پذیرفته می‌شوند. این نتیجه‌ی پژوهش با نتایج تحقیق‌های Shinn (۱۹۷۶)، Blumberg & Amidon (۱۹۶۵)، Abdoli (۲۰۰۲)، Vukovich (۱۹۷۶)، Abdoli (۲۰۰۲)، همسو است. Blumberg & Amidon (۱۹۶۵) واکنش گروه زیادی از معلمان ضمن خدمت را نسبت به جلسات نظارتی تبادل نظر با مدیرانشان مطالعه کرده‌اند. به‌خصوص آن‌ها علاقه‌مند به نحوه‌ی درک معلمان از رفتار مستقیم و رفتار غیر مستقیم ناظران بودند. آنان نتیجه می‌گیرند که ناظرانی که به‌طور غیر مستقیم رفتار می‌کنند از نظر معلمان در رتبه-بندی سودمندی جلسات تبادل نظر رتبه‌ی بالایی دارند. این معلمان جلسات نظارتی تبادل نظر غیر مستقیم را ارزشیابی کردند. از آنجا که مبادله‌ی

معلمان روش نظارت غیر مستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی را انتخاب کرده اند همسو است. Vukovich (۱۹۷۶) در تحقیق خود با عنوان اثر سه روش نظارت بر توسعه‌ی مهارت-های خود ارزیابی معلمان قبل از خدمت به این نتیجه رسید روش نظارت غیرمستقیم نسبت به روش نظارت مستقیم از ارزیابی بالای معلمان برخوردار است و در ارزیابی نهایی خود ارزیابی معلمان در روش غیر مستقیم دقیق تر است. دلیل همسویی تحقیق وکوویچ با نتایج این پژوهش این است که معلمان روش نظارت غیر مستقیم را در مقابل روش نظارت مستقیم بهتر ارزیابی کرده‌اند و روش نظارت غیر مستقیم را در تقویت مهارت خودارزیابی مؤثر می‌دانند که با نتایج این پژوهش که معلمان روش نظارت غیر مستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی به عنوان روش نظارت کنونی انتخاب کرده اند همسو می‌باشد.

این نتیجه‌ی پژوهش با نتایج فرخی Kazemi (۲۰۰۴) Farrokhi (۲۰۰۱) ناهمسو است Farrokhi (۲۰۰۱) در تحقیقی به بررسی نظر معلمان ابتدایی شهرستان نیشابور نسبت به شیوه‌ی نظارت کلینیکی و اثر بخشی نظارت کلینیکی راهنمایان تعلیماتی و مقایسه‌ی آن با وضع مطلوب پرداخته است. براساس تحقیقات ایشان از دیدگاه معلمان گروه نمونه، راهنمایان تعلیماتی از شیوه‌ی نظارت کلینیکی مستقیم استفاده بیشتری می‌نمایند و آن را اثر بخش کمتری می‌دانند. دلیل ناهمسویی تحقیق Farrokhi با نتایج این پژوهش این است که در این پژوهش روش نظارت غیر مستقیم به عنوان روش کنونی

پیام غیر مستقیم یک عنصر اساسی در نظارت است معلمان نیز دارای نظر خوبی نسبت به این الگوی نظارتی می‌باشند. دلیل همسویی تحقیق بلوم برگ و آمیدون با نتایج این پژوهش این است که معلمان در خصوص علاقه‌مندی به نحوه‌ی درک رفتار مستقیم و رفتار غیر مستقیم ناظران، به رفتار غیر مستقیم نظارت ناظران را در مقابل رفتار مستقیم نظارت ناظران رتبه بالاتری دادند که نشان می‌دهد نظارت غیر مستقیم بیشتر از نظارت مستقیم مورد علاقه‌ی معلمان است که با نتایج این پژوهش مبنی برانتخاب روش نظارت غیر مستقیم توسط معلمان، مدیران و گروه‌های آموزشی همسو است.

Shinn (۱۹۷۶) در تحقیق خود از یک نمونه بزرگ از معلمان ضمن خدمت می‌خواهند تا به رتبه‌بندی فراوانی (تعداد دفعاتی) که دوست دارند مدیران مدرسه از فنون مختلف نظارت معلم محور استفاده کنند و فراوانی که مدیران از این فنون در حال حاضر استفاده می‌کنند بپردازند. یافته‌های شین بیان می‌دارد که معلمان معتقدند استفاده از تمام فنون نظارت معلم محور خوب است؛ همچنین چندین فن از فنون برخوردار از بالاترین درجه‌بندی مربوط به رفتارهای غیر مستقیم نظارتی هستند. دلیل همسویی تحقیق شین با نتایج این پژوهش این است معلمان ضمن خدمت در رتبه‌بندی فنون مختلف نظارت معلم محور رفتارهای غیر مستقیم نظارتی از بالاترین درجه‌بندی برخوردار است که نشان می‌دهد معلمان روش نظارت غیر مستقیم را در نظارت معلم محور بهتر از فنون دیگر نظارت معلم محور ترجیح داده‌اند که با نتایج این پژوهش که

آموزگاران از مراکز فرهنگی آموزشی علمی است که این نتیجه پژوهش با نتایج تحقیق Mirza Mohammadi (۲۰۱۱) (Martin ۱۹۷۵) همسو و با نتایج تحقیق Azizi (۲۰۰۷) ناهمسو است. دلیل همسویی تحقیق مارتین با نتایج این پژوهش این است که Martin در پژوهش خود به این نتیجه می‌رسد که معلمان آموزش دیده در مقایسه با معلمان آموزش ندیده معتقدند که ارزشیابی سالیانه برای آنان مفید است که با نتایج این پژوهش که معلمان تکمیل فرم ارزیابی در پایان سال تحصیلی را به عنوان یکی از نقاط قوت روش نظارت غیر مستقیم انتخاب نموده‌اند، همسو می‌باشد. دلیل همسویی تحقیق Mirza Mohammadi با نتایج این پژوهش این است که میرزا محمدی برگزاری دوره‌های ضمن خدمت و برگزاری جلسات توجیهی برای والدین را به عنوان یکی از راهکارهای تقویت اجرای ارزشیابی توصیفی می‌داند که این نتیجه با یافته‌های این پژوهش مبنی بر اینکه شرکت در دوره‌های ضمن خدمت و تشکیل جلسات اولیا و مربیان در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی به عنوان نقاط قوت روش‌های نظارت غیر مستقیم از دیدگاه معلمان و مدیران و گروه‌های آموزشی مطرح شده است همسو است. Azizi (۲۰۰۷) پژوهشی را در زمینه‌ی علل ناموفق بودن برنامه نظارت و راهنمایی‌های تعلیماتی در مدارس ابتدایی مناطق شهری و روستایی استان کردستان انجام داد. دلیل ناهمسویی تحقیق عزیززهی با نتایج این پژوهش این است که نقاط ضعف روش نظارت غیر مستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه سرگروه‌های آموزشی، مدیران و معلمان شامل: عدم تشکیل گروه‌های تحقیقاتی ویژه طرح ارزشیابی توصیفی، عدم تشکیل سمینارهای حرفه‌ای در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی و نبود فرصتی برای بازدید

نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی است در حالی که در پژوهش فرخی راهنمایان تعلیماتی از شیوه‌ی نظارت کلینیکی مستقیم استفاده بیشتری می‌نمایند و آن را اثر بخش کمتری می‌دانند. Kazemi (۲۰۰۴) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که مدیران آموزشی کارآمد در شهرستان رفسنجان فرایند نظارت را به طریق اقتضایی اعمال می‌کنند. دلیل ناهمسویی تحقیق Kazemi با نتایج این پژوهش این است که در این پژوهش روش نظارت غیر مستقیم به عنوان روش کنونی نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی است؛ در حالی که در پژوهش کاظمی فرایند نظارت توسط مدیران کارآمد به طریق اقتضایی انجام می‌شود یکی از نتایج این پژوهش این بود که مهم‌ترین نقاط قوت روش نظارت غیر مستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه سرگروه‌های آموزشی، معلمان و مدیران شامل: شرکت در دوره‌های ضمن خدمت ارزشیابی توصیفی، استفاده ناظر از گزارش‌های فراگیران و اولیا در جهت کمک به معلمان، بررسی گزارش‌های کلاسی و پوشه کار توسط ناظر، استفاده ناظر از کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی، تکمیل فرم ارزیابی در پایان سال تحصیلی و کمک به معلمان در زمینه‌ی کلاس‌داری و مدیریت کلاس در ارزشیابی توصیفی توسط ناظر و نقاط ضعف روش نظارت غیر مستقیم بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی در استان خراسان جنوبی از دیدگاه سرگروه‌های آموزشی، مدیران و معلمان شامل: عدم تشکیل گروه‌های تحقیقاتی ویژه طرح ارزشیابی توصیفی، عدم تشکیل سمینارهای حرفه‌ای در زمینه‌ی ارزشیابی توصیفی و نبود فرصتی برای بازدید

Bouchamma با نتایج این پژوهش این است که Bouchamma در پژوهش خود به این نتیجه می‌رسد که معلمان و نیپگ نظارت مشاوران مدرسه و خود ارزیابی را بیشتر ترجیح می‌دهند که با یکی از نتایج این پژوهش که معلمان روش نظارت خود ارزیابی را به عنوان یکی از روش نظارت مطلوب بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی انتخاب کرده اند همسو است.

در نظام آموزش و پرورش باید این طرز تفکر را که نظارت را به معنای بازرسی و اقتدارگرایی می‌داند، از بین برد و به جای آن به نظارت غیر مستقیم و همکاری ناظر و معلم تأکید شود.

پیشنهاد می‌شود که سمینارهای حرفه‌ای در زمینه ارزشیابی توصیفی و فرصتی مناسب برای بازدید آموزگاران از مراکز فرهنگی آموزشی علمی فراهم شود.

از نتایج تحقیقات اجرا شده در زمینه روش‌های نظارت جهت بهبود و توسعه عمیق نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی استفاده شود.

با توجه به نتایج این پژوهش در نظام آموزش و پرورش، معلمان به استفاده از روش‌های نظارت مطلوب از قبیل روش‌های نظارت کمک به معلمان برای استفاده از ابزار و وسایل کمک آموزشی، روش نظارت کمک به معلمان در ارزشیابی دانش‌آموزان، روش نظارت خود ارزیابی، روش نظارت هم‌تا، روش نظارت بر ارزشیابی عملکرد و روش نظارت نمایش تشویق شوند.

و نبود فرصتی برای بازدید آموزگاران از مراکز فرهنگی آموزشی علمی است؛ در حالی که Azizi (۲۰۰۷) در نتایج تحقیق خود علل ناموفق بودن و نقاط ضعف برنامه‌ی نظارت و راهنمایی تعلیماتی را دلایل ساختاری و نگرشی فراوان عنوان می‌کند.

یکی از نتایج دیگر این پژوهش این بود که روش‌های نظارت مطلوب بر فرایند اجرای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توصیفی دوره‌ی ابتدایی استان خراسان جنوبی به ترتیب بیشترین میانگین روش‌های نظارت کمک به معلمان برای استفاده از ابزار و وسایل کمک آموزشی، روش نظارت کمک به معلمان در ارزشیابی دانش‌آموزان، روش نظارت خود ارزیابی، روش نظارت هم‌تا، روش نظارت بر ارزشیابی عملکرد و روش نظارت نمایش تدریس است که با نتایج تحقیقات Kees, & Leech (۲۰۰۲) Bouchamma (۲۰۰۷) همسو است. دلیل همسویی تحقیق Kees, & Leech با یکی از نتایج این پژوهش این است که Kees, & Leech در پژوهش خود به این نتیجه می‌رسد که بهره‌گیری از نظارت و راهنمایی گروهی سبب افزایش یادگیری و مدل‌سازی استفاده مؤثر از آن تکنیک‌ها می‌شود که با نتایج این پژوهش که معلمان روش نظارت هم‌تا را به عنوان یکی از روش نظارت مطلوب بر فرایند اجرای ارزشیابی توصیفی انتخاب کرده‌اند همسو است. Bouchamma (۲۰۰۷) در پژوهش خود به نام «معلمان کانادایی کدام الگوی نظارتی را ترجیح می‌دهند؟» به این نتیجه رسید که معلمان نیپگ نظارت مشاوران مدرسه و خود ارزیابی را بیشتر ترجیح می‌دهند. دلیل همسویی تحقیق

References

- Akbaripour, S., (2021). The role of descriptive evaluation in student learning, *Ormazd Research Journal*, 53, 240-260 .Izan, M., Ghaderi, M., & Shirbegi, N., (2019). Presenting a native model of teacher-centered educational supervision in primary schools, *New Educational Thoughts*, 15 (3), 113-140.
- Khorshidi, A., (2017). Educational supervision and guidance, Tehran: Yastroon Publications.
- Khoshkhalq, I., & Sharifi, H., Pasha (2006). Evaluation of experimental implementation Evaluation of descriptive academic achievement in primary schools in some educational regions of the country, *Quarterly Journal of Education*, 88,147-118.
- Radmanesh, Mohammad Hassan. (2010) Descriptive qualitative evaluation (what, why, how), Yazd: Zaytoun Publications.
- Rastegar, T., (2010). Evaluation in the service of education, Tehran: Manadi Tarbiat Publications.
- Abdoli, A.,(2002). "Study of the current situation of educational supervision and guidance methods from the perspective of high school teachers in Isfahan and its comparison with the desired situation", Kerman, Bahonar University of Kerman, Master Thesis.
- Azizi, N., (2007). "Study of the causes of failure of educational supervision and guidance program in primary schools in Kurdistan province", *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 14 (4), 100-73.
- Alaei, T., & Mohammadpour, E., (2018). Investigating the strengths, weaknesses, opportunities and threats of descriptive evaluation in mathematics, *Teacher Career Development Quarterly*, 3 (3), 53-69.
- Farahani, M., (2004). An Introduction to Qualitative Evaluation of Learners' Learning, Tehran: Manadi Tarbiat Cultural Institute.
- Farokhi, A., (2001). "Study of the opinion of primary school teachers in Neishabour city regarding the method of clinical supervision and the effectiveness of clinical supervision of educational instructors and its comparison with the desired situation", Tehran, Tarbiat Moallem University, Master's thesis.
- Kazemi, Y.,. (2004). Survey of teachers' opinions on supervision and control methods by efficient educational managers in Rafsanjan city, Master's thesis, University of Kerman Management and Planning Organization, Education and Research Management.
- Mirza Mohammadi, M., H., (2010). "Identification of obstacles and problems in the implementation of descriptive qualitative evaluation of primary school in Hamadan province, Hamadan, unpublished research project, Hamadan Education Organization, Education Research Institute.
- Mirza Mohammadi, M., H., (2011). "Identifying obstacles and problems in performing descriptive quality evaluation of primary school in Zanjan province and providing solutions to improve its quality", Zanjan, unpublished research project, Zanjan Education Organization, Education Research Institute.
- Niknami, M.,. (2016). Educational supervision and guidance, Tehran: Samat Publications.
- Vakilian, M.,. (2020). Supervision and educational guidance, Tehran: Payame Noor Publications.
- Blumberg, A., & Amidon, E., (1965). "Teacher Perceptions of Supervisor-Teacher Interaction," *Administrators notebook*, 14, 1-8.
- Bouchamma, y., (2007). Evaluating Teaching personnel. Which Model Of Sopervision Do Canadian Teachers Prefer, Springer, Canada.
- De Grauwe, A. (2007). Transforming School Supervision into a Tool for Quality Improvement, *International Review of Education*. 53, 709-714.
- Ekpunobi, Emmanuel C.; Ekpunobi, Dolly Chinwe. (1984). " Supervisory Procedures and Methods of Programme Improvement in Nigeria"1-22.
- Gay, S., M., (1975)"Teacher and Administrator Attitudes toward Evaluation and Systematic Classroom Observation" (PH.D diss., University of Oregon).
- Gronlund, H, f., (1976) measurement and evaluation in teaching. New York: MC graw Hill book co.
- 23-Jams L. S., (1976). "Teacher Perceptions of Ideal and Actual Supervisory Procedures Used by California Elementary Principals:The Effects of Supervisory Training Programs Sponsored by the Association of California School Administrators(PH.D diss,University of Oregon)
- Kees, N. L., & Leech, N. L. (2002). Using Group Counseling Techniques to Clarify and Deepen the focus of Supervision Groups. *Journal for Specialists in Group Work*, 27(1), 7-15.
- Little, J. W., & McLaughlin, M. (1993). Introduction: Perspectives on Cultures and Contexts of Teaching. In J. W. Little and M. McLaughlin (Eds.), *Teachers' Work: Individuals, Colleagues and Contexts (1-19)*. New York: Teacher College Press.
- Rowan, B. (1991). The shape of Professional Communities in Schools. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Chicago.
- Vukovich, Diane .(1976). "The Effects of Four Specific Supervision Procedures on the Development of Self-Evaluation Skills in Pre-Service Teachers" *Journal American Educational Research Association*, 52,1-27.
- West, R. Crighton, J.(1999). Examination Reform in Central and Eastern Europe. *Issues and trends Assessment in Education*, 1(2).
- Abiodun, O., (2011). Causal attributions and affective reactions to Academic Failure among undergraduates in the Nigerian Premier University Education. *European, Journal of Scientific Research*, 52, 406-412